

3-IOSIOS EUROPOS SAJUNGOS SVEIKATOS SRITIES 2014–2020 M. PROGRAMOS BENDRIEJI VEIKSMAI, SKIRTI SVEIKATOS TOLYGUMAMS (JAHEE)

2018 m. birželio 1 d. pradėtas vykdyti 3-iosios Europos Sąjungos sveikatos srities 2014–2020 m. programos bendrųjų veiksmų, skirtų sveikatos tolygumams, projektas (angl. *Joint Action Health Equity Europe*, JAHEE). Šio 36 mėnesių trukmės projekto bendrasis tikslas yra pagerinti Europos gyventojų sveikatą ir gerovę bei padidinti sveikatos pasekmių lygybę (tolygumus) tarp visų visuomenės grupių visose dalyvaujančiose šalyse ir visoje Europoje apskritai. Taip pat JAHEE skiriamas specifinis dėmesys pažeidžiamoms grupėms ir migrantams. Projekte dalyvauja 25 Europos šalys, iš viso 49 institucijos. Projekto koordinatorius – Nacionalinis sveikatos institutas (Italija). Lietuvai projekte atstovauja Higienos institutas.

Specifiniai JAHEE tikslai:

- pagerinti politikos planavimą ir vykdymą siekiant spręsti sveikatos netolygumų problemą Europos, nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu lygmenimis;
- įgyvendinti veiksmus, kurie suteiktų geriausias galimybes spręsti sveikatos netolygumų problemas kiekvienoje šalyje;
- sustiprinti dalyvaujančių šalių bendradarbiavimą sprendžiant sveikatos netolygumų problemas ir pagerinti keitimosi informacija bei mokymosi galimybes tarp šalių;
- tarpininkauti perkeliant gerąją praktiką.

Projektas susideda iš 9 veiklos paketų (angl. *work packages*, WP), iš kurių pirmieji 4 yra privalomi visoms dalyvaujančioms šalims, o kiti 5 – teminiai:

WP1 – projekto veiklų koordinavimas;

WP2 – informacijos sklaida siekiant, kad projekto rezultatai pasiektų tikslines grupes;

WP3 – projekto vertinimas;

WP4 – veiklų integravimas į nacionalinę politiką ir projekto rezultatų tvarumo užtikrinimas;

WP5 – stebėseną. Tai veiksmai, skirti ilgalaikiai ir nacionalinius poreikius atitinkančiai sveikatos

netolygumų stebėsenos sistemai plėtoti bei sveikatos netolygumų rodikliams vertinant sveikatos politiką ir nustatant prioritetus plačiau taikyti;

WP6 – sveika gyvenamoji aplinka. Veiksmai, skirti nacionalinėms strategijoms, politikai ir geros praktikos modeliams identifikuoti siekiant suprasti teigiamą ir neigiamą gyvenamosios aplinkos įtaką sveiko gyvenimo būdo galimybėms, rizikos ir atsparumo veiksniams; taip pat sveiko miesto planavimo gairėms ir rekomendacijoms sprendimų priėmėjams sukurti;

WP7 – migracija ir sveikata. Tai veiksmai, skatinantys efektyvų ir visapusišką sveikatos sistemų reagavimą į migrantų poreikius bei mažinantys baimes ir sveikatos netolygumus didinančius klaidingus įsitikinimus dėl migrantų;

WP8 – sveikatos ir socialinių paslaugų prieinamumo gerinimas. Šie veiksmai skirti sveikatos ir socialinių paslaugų prieinamumo netolygumams mažinti formuojant vietines, regionines ir nacionalines strategijas, politiką ir programas bei šalių pajėgumams stiprinti socialinę sanglaudą didinti;

WP9 – sveikata ir lygybė visose politikose – valdymas. Šie veiksmai stiprins šalių pajėgumus, gebėjimus ir išpareigojimą kurti ir įgyvendinti efektyvius ir konkrečius politikos veiksmus, kurie mažintų sveikatos netolygumus nuo nacionalinio iki vietinio lygmens bei taikytų „Sveikata ir lygybė visose politikose“ požiūrį.

Higienos institutas dalyvauja vykdamas du teminius veiklų paketus: WP5, kurį koordinuoja Švedijos visuomenės sveikatos agentūra, ir WP9, koordinuojamame Nacionalinio sveikatos ir gerovės instituto (Suomija). Daugiau informacijos apie projektą galima rasti interneto svetainėje <https://jahee.iss.it/>.

Raimonda Eičnaitė-Lingienė

Rasa Šidagytė

Higienos instituto Profesinės sveikatos centras